

NATIONALT
VIDENCENTER
FOR LÆNING
PROFESSIONSHØJSKOLERNE

Skrivelyst i den inkluderende skole – kommer skrivelysten af sig selv?

19. april 2012

v. faglig og pædagogisk konsulent, MA, Kirsten Friis

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

www.videnomlaesning.dk
info@videnomlaesning.dk

Omdrejningsspørgsmål

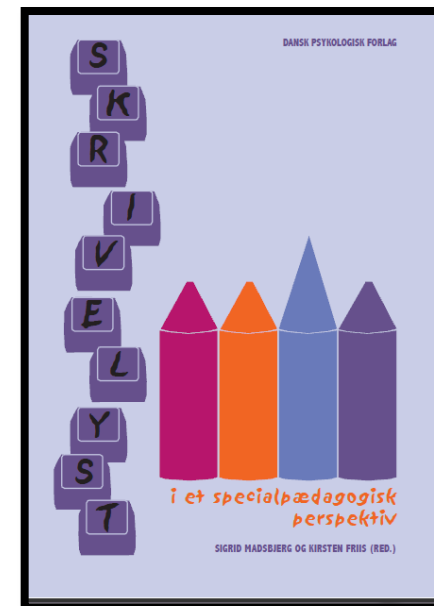
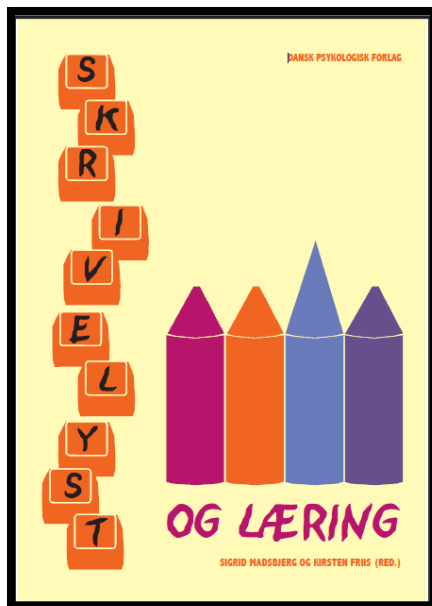
- Hvordan kan elevernes skrivelyst stimuleres i praksis?
- Og hvorfor må alle elever gribes af skrivelyst?

Disse spørgsmål diskuteres i et almenpædagogisk og specialpædagogisk perspektiv

Skrivelyst-bøger

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Program

- Koblingen mellem skrivelyst, læring og inklusion
- Hensigten med skrivelyst-bøgerne
- Bøgernes indhold
- Nedslag
- Skrivelyst fremover

Hvorfor fokus på *skrivelyst*

- "Lysten driver værket"
- Den ekspressive side af 'skriftlighed'
- Skrivning – en kommunikativ handling

- og koblingen til *læring*

Omsætning af viden

- Indhold
- Form
- Kontekst

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Skrivelyst i 'den inkluderende skole'

- Specialpædagogikken må:
 - ændre de læringsbetingelser, som skaber læse- og skrivevanskeligheder og ekskluderer børn og unge fra det sociale fællesskab
 - problematisere almenpædagogisk praksis for at hjælpe med at udvikle ny praksis, som tilgodeser børns og unges forskellighed, selvtillid og selvværds-følelse

(Fylling, 2000)

Eleven som skribent

- Skribenten som aktør
- Handlingsrettet
- Personlig involveret
- - og 'udsat'

Skrivningens mangfoldighed

- udtryksformer
- responsformer
- læringsmål
- situeret skrivning

Hensigten med antologierne

En mangfoldighed:

- i perspektiver
- i skribenternes personlige aftryk
- til inspiration
- til praksis

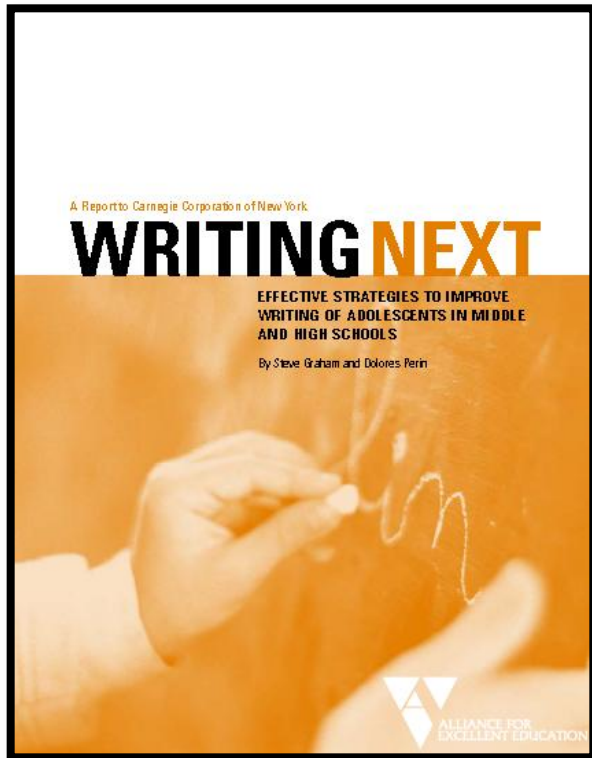
Baseret på forskning

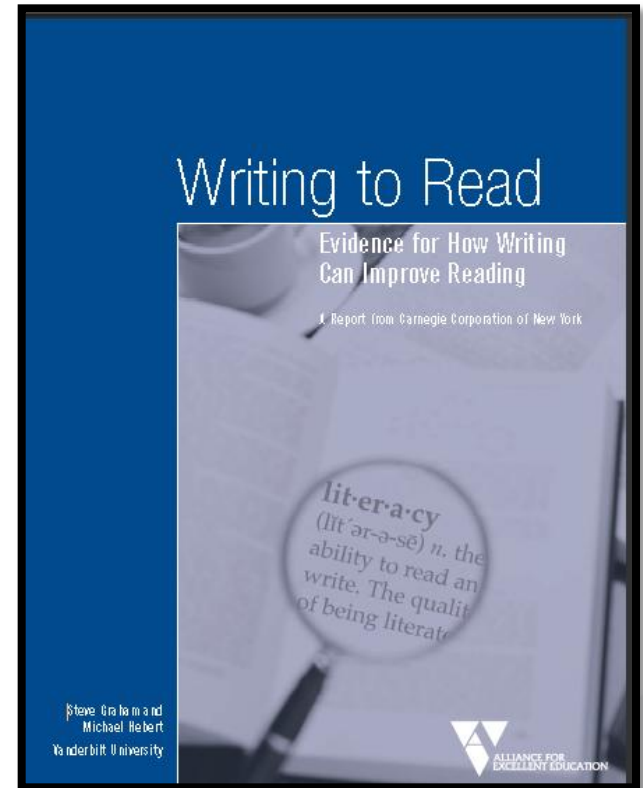
DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Nogle forskningsreferencer

Graham & Perin, 2007

Graham & Hebert, 2010

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Pointer

- Skriv om de læste tekster
- Undervis i skrivefærdigheder, -strategier og -processer
- Skriv meget og ofte
- Anvendes fleksibelt og bevidst

(Graham & Hebert, 2010)

- Undervis i skrivningens processer og faser, tekststrukturer, afsnitsinddeling og sætningskonstruktion → **Læseforståelse**
- Undervis i stavning og sætningskonstruktion → **Læsehastighed**
- Undervis i stavning → **Ordlæsning**

Flere pointer – Undervis i:

- Skrivestrategier for *hele* skriveprocessen
 - Tankeskrivning – Skriv løs → Strukturer
 - Modeltekster
- Sammenfatning af tekster
- Samarbejdende skrivning
- Sætningskonstruktion
- Grammatik koblet til elevens skrivning

(Graham & Perin, 2007)

Flere pointer fst.

- Fokuser på udvalgte læringsmål
- Skriv på pc, og tilbyd IKT
- Inddrag (fælles) erfaringer og oplevelser koblet til skrift
- Tilrettelæg autentisk skrivning
- Husk: Skrivning er et middel til læring

(Graham & Perin, 2007)

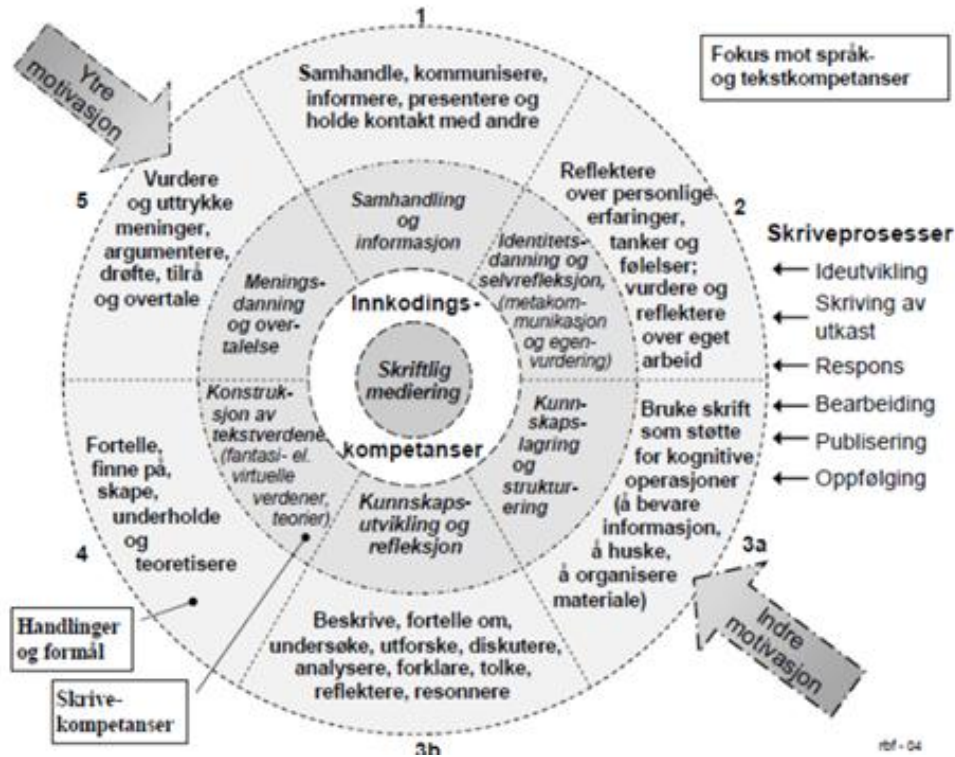
OBS:

- Generelt mangler forskning for i elever i læseskrivevanskeligheder
- *Writing next* (Graham & Perin, 2007)

Skrivehjulet

Fra: Lesesenteret, Universitetet i Stavanger

Se også: Faber m.fl. (red) (2010): *Fællesskrift 2010: Skriften på væggen*. Dansk lærerforening

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Kommer skrivelyst af sig selv?

Skrivelyst og Læring	Skrivelyst i specialpædagogisk perspektiv
Forord	Sigrid Madsbjerg og Kirsten Friis
Trine Bundsgaard	Janne Hedegaard Hansen
Caroline Liberg	Kirsten Baltzer
Jeppe Bundsgaard	

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Fra: www.esl.eu/fr/css/eas/5on5/.../team/6573877/

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Kommer skrivelyst af sig selv – fst.

Trine Bundsgaard: At være på tomandshånd med sig selv

Motivering: *"Som det fremgår af min artikel er det ikke let at skrive. Det kræver omtanke, venden-vrangen-ud og tålmodighed. Måske er min væsentligste motivation for at skrive om at skrive at understrege det afgørende i at tage skribenten og skriveprocessen alvorligt - med kreative og udfordrende skriveopgaver, en masse støtte og uden brug af røde streger."*

(Bundsgaard, 2011 s. 23)

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Kommer skrivelyst af sig selv – fst.

Trine Bundsgaard: At være på tomandshånd med sig selv

- *"Det er en væsentlig del af skriveprocessen: bygge op og bryde ned igen – skabe noget helt nyt – og gå komplet i stå i perioder" (s.20)*
- *"Hvor lang skal den være?" (s.21)*
- *Der må læses "korrektur, når teksten og det kreative ping-pong er færdigt. Det skylder skribenten sig selv" (s.22)*
- *"Man må starte skriften med højt til loftet og uanede sproglige muligheder" (s.22f)*

Fra: <http://poetryblogroll.blogspot.com/2011/10/thursday-think-tank-72-writers-block.html>

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Hvordan kan skrivelysten fremmes, 'gødes', genstartes ...

Skrivelyst og Læring	Skrivelyst i specialpædagogisk perspektiv
Klara Korsgaard	Bent Saabye Jensen
Ruth Mulvad	Gert Rijlaarsdam & Anne Toorenaar
Trine Bundsgaard	Janne Hedegaard Hansen
Jeppe Bundsgaard	Kirsten Baltzer
Karin Esmann Knudsen	Bente E. Hagtvæt
	Judith-Ann Chrystal & Ulla Ekvalls
	Lis Pøhler og Torben Pøhler
Bo Steffensen	Marianne Ors

Hvordan kan skrivelysten fremmes, 'gødes', genstartes ...fst.

- *”Deres skoleliv er en daglig kamp for at erobre og generobre læse- og skrivelysten. De er parate til kampen, når skolen giver dem chancer for at tage kampen op.”*
(Baltzer, 2012 s. 30)
- *”Hvorvidt en elev bliver bragt i en vanskelig læringssituation, kan altså ikke føres tilbage til elevens vanskeligheder, men til den betydning, som læreren tillægger elevens vanskeligheder, og som danner grundlag for lærerens måde at møde eleven på og handle i forhold til eleven på.”* (Hedegaard Hansen, 2012 s. 35)

Hvordan kan skrivelysten fremmes, 'gødes', genstartes ...fst.

- *"...skolens mulighed for forskellige pædagogiske støttetiltag spiller en stadig større rolle og bliver stadig vigtigere, jo ældre børnene bliver.*
- *Et vigtigt budskab er, at der kan kompenseres for mindre fordelagtige arvelige faktorer ved hjælp af målrettede støtteforanstaltninger.*
- *Betydningen af sådanne tiltag kan ikke understreges kraftigt nok."*

(Ors, 2012 s. 196).

Den didaktiske værktøjskasse

- Sprog
- IKT
- Autentisk skrivning
- Genrepædagogik
- Storyline
- Evaluering, respons og coaching

Den didaktiske værktøjskasse

- SPROG

Skrivelyst og Læring	Skrivelyst i specialpædagogisk perspektiv
Simon Skov Fougts	Bente E. Hagtvets
Bo Skjoldborg	Jørgen Frost
Karin Esmann Knudsen	Dorte Bleses og Mette K. Andersen
Martin Glaz Serup	Marianne Würtz
Marlene Muhlig og Mette Teglers	Gert Rijlaarsdam & Anne Toorenaar
	Britt Johansson

Funktionel grammatik

- ser sprog som en række af valg. Systemet bliver hele tiden udbygget og udvider elevernes evne til at skabe mening. De valg, vi tager ud fra systemet, varierer ud fra konteksten
- ser sproget som et værktøj, der skaber mening, og sproget vil derfor være forskelligt i forskellige sammenhænge.

Beverly Derewianka. I: Læs og skriv i alle fag, 2012 s. 32-33

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

"At klæde dukken af og på".

(Skov Fougst, 2011 s. 12)

<http://www.bakkegaarden-gentofte.dk>

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Den didaktiske værktøjskasse

- IKT

Skrivelyst og Læring	Skrivelyst i specialpædagogisk perspektiv
Marlene Muhlig og Mette Teglers	Marianne Würtz
	Bent Saabye Jensen
	Helén Sämfors

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Den didaktiske værktøjskasse

- autentisk skrivning

Skrivelyst og Læring	Skrivelyst i specialpædagogisk perspektiv
Cecilie Falkenberg	Britt Johansson
Marlene Muhlig og Mette Teglers	Marianne Würtz
Jeppe Bundsgaard	Bente E. Hagtvet
Bo Skjoldborg	Gert Rijlaarsdam & Anne Toorenaar

Storyline:

Besættelsen i DK, 8.klasse

Samme før viden

Lige efter:

Forståelse for tid
og stemning
Faktuel viden

6 mdr. efter:

God forståelse for tid og
stemning
Øget faktuel viden

(Falkenberg, 2011 s. 102)

Foto: Simon Skov Fougat

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Den didaktiske værktøjskasse - genrepædagogik

Skrivelyst og Læring	Skrivelyst i specialpædagogisk perspektiv
Ruth Mulvad	Britt Johansson
Benny Bang Carlsen	Marianne Würtz
Dorte Østergren-Olsen	
Jeppe Bundsgaard	

Fag- og emnespecifikke ord og oplysninger om teksters struktur og sproglige træk

Støttende plancher i klasselokale. Foto: Anniqa Sandell-Ring. (Johansson, 2012 s. 135)

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

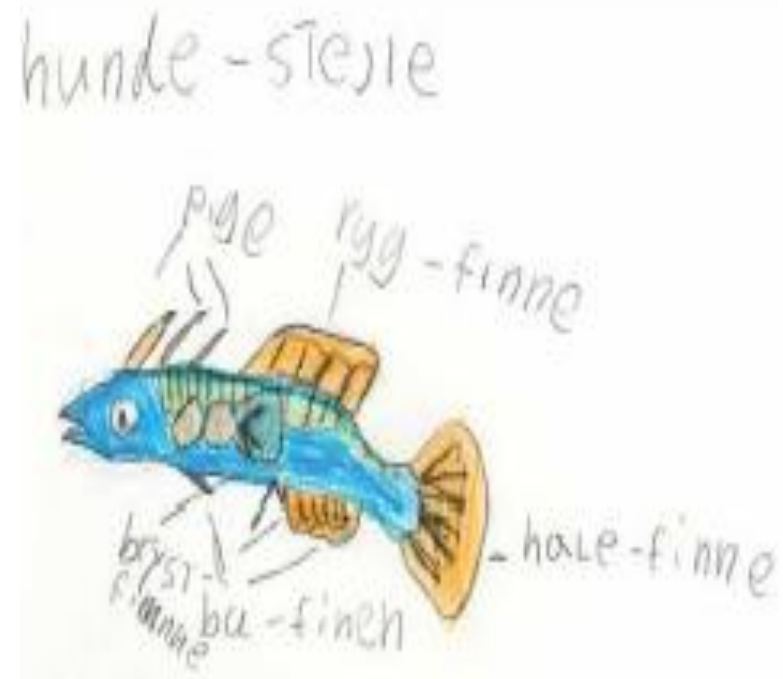
”Læreren generobrer sin rolle som den kyndige ekspert og får desuden en model at arbejde ud fra, hvor rollen som guidende underviser er tydelig og naturligvis noget, som kommer både elever i den almindelige undervisning og elever med særlige støttebehov til gode.”

(Johansson, 2012 s. 141)

Faglig Literacy – inspireret af Derewianka, 1990

Fra: Mulvad, 2011. I: Skrivelyst og læring s. 160, 163

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Den didaktiske værktøjskasse

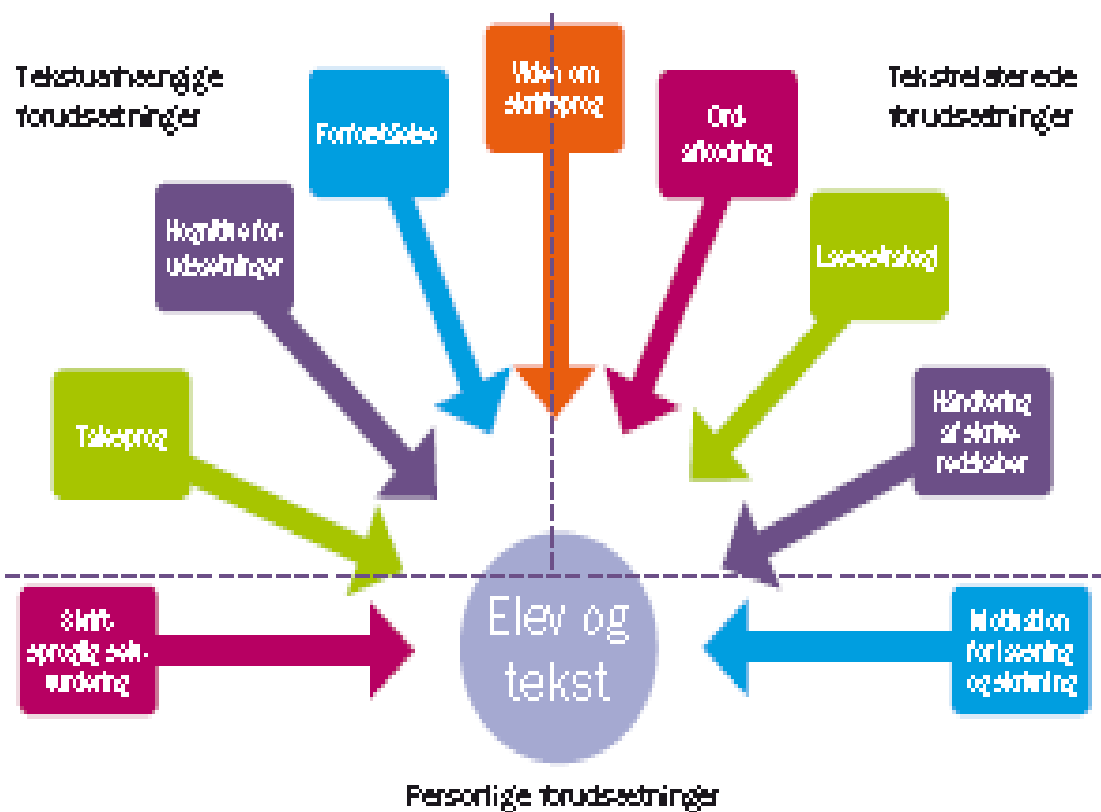
- evaluering, respons og coaching

Skrivelyst og Læring	Skrivelyst i specialpædagogisk perspektiv
Dorte Østergren-Olsen	Judith-Ann Chrystal & Ulla Ekvalls
Cecilie Falkenberg	Lis Pøhler og Torben Pøhler
Bo Skjoldborg	Bente E. Hagtvæt
Benny Bang Carlsen	Gert Rijlaarsdam & Anne Toorenaar
	Jørgen Frost

Coaching i skriveudvikling og til skrivelyst

Fra: Pøhler & Pøhler, 2012.

I: *Skrivelyst i et specialpædagogisk perspektiv*, 2012 s. 121

Konkrete forslag til praksis

Skrivelyst og Læring	Skrivelyst i specialpædagogisk perspektiv
Bo Skjoldborg	Marianne Würtz
Martin Glaz Serup	Jørgen Frost
Cecilie Falkenberg	Lis Pøhler og Torben Pøhler
Marlene Muhlig og Mette Teglers	Britt Johansson
Simon Skov Fougst	Gert Rijlaarsdam & Anne Toorenaar
Ruth Mulvad	Helén Sämfors

Tidlig indsats

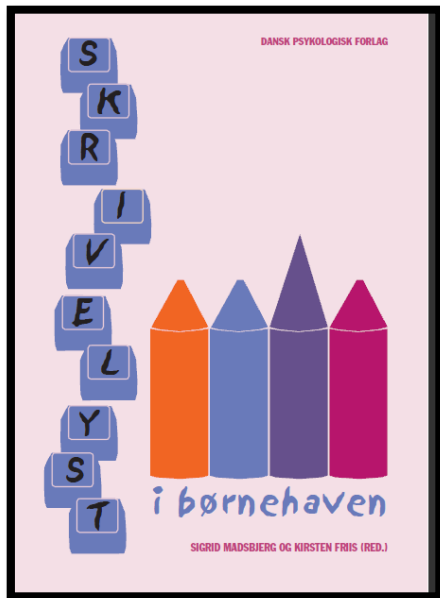
Skrivelyst i specialpædagogisk perspektiv

- Marianne Ors
- Helén Sämfors
- Dorte Bleses og Mette K. Andersen
- Bente E. Hagtvet
- Jørgen Frost

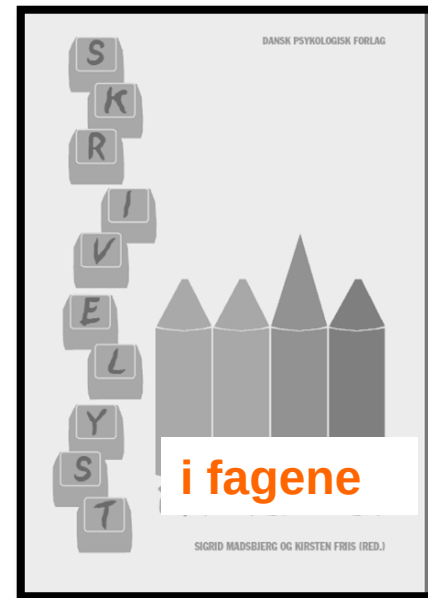

Kommende skrivelyst-bøger

Sept. 2012

2013

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

Læselyst-bøger

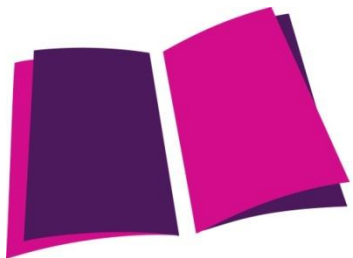
2010

Sept. 2012

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

NATIONALT
VIDENCENTER
FOR LÆRNING
PROFESSIONSHØJSKOLERNE

Tak for nu ☺

Kontakt: kfl@ucc.dk

DANSK PSYKOLOGISK FORLAG

www.videnomlaesning.dk
info@videnomlaesning.dk